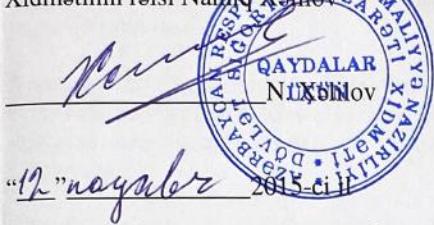

RAZILAŞDIRILMIŞDIR

Azərbaycan Respublikası Maliyyə

Nazirliyi Dövlət Sığorta Nazarəti

Xidmətinin rəisi Naməq Xəlilov

TƏSDİQ EDİRƏM

"PAŞA Sığorta" ASC-nin İdara Heyətinin
sədri

**Avtonəqliyyat vasitələrinin ehtiyat hissələrinə istehsalçı tərəfindən
verilmiş zəmanətin genişləndirilməsinin sığortası**
Qaydaları

Ümumi anlayışlar

Əgər qaydaların məzmununda başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, bu Qaydalarda istifadə olunan termin və ifadələr aşağıdakı mənaları daşıyır:

Sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığortaçı - bu Qanun əsasında sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda icbari sığorta qanunlarında və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

Sığorta olunan - sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeləri sığortalanan şəxs;

Faydalanan şəxs(lər) - sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişini almaq hüququ olan şəxs;

Aktuari-qanunvericiliyə uyğun olaraq iqtisadi-riyazi hesablamalar aparmaqla sığorta haqlarının hesablanması əsaslarını müəyyən edən, həmçinin sığorta ehtiyatlarını hesablayan mütəxəssis;

Sığorta hadisəsi - müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin sığortalıya, sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan haldirl;

Sığorta məbləği - sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin son həddidir.

Sığorta tələbi-sığorta hadisəsi baş verdikdə sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığortaçıya öz vəzifələrini Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə, Sığorta fəaliyyəti haqqında Qanuna və sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq icra etməsi barədə müraciəti;

Sığorta ödənişi -sığorta hadisəsi baş verdikdə sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyası

Sığorta obyekti - sığortalının, yaxud sığorta olunanın qanunazidd olmayan hər hansı əmlak mənafeyi;

Sığorta predmeti - sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanın əmlak mənafelərinin aid olduğu fiziki şəxs, əmlak və ya hal;

Sığorta marağı-sığorta hadisəsinin baş verəcəyi təqdirdə şəxsin maliyyə itkisinə məruz qalması ehtimalı ilə şərtlənən və onun sığorta obyekti sığorta etdirmək hüququnun əsaslandığı mənafedir.

Sığorta haqqı - risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləğidir.

Sığorta riski və ya risk - sığorta obyekti ilə bağlı itkilərin və ya zərərlərin yaranmasına səbəb olan hadisənin baş verməsi və ya halin yaranması ehtimalı, həmçinin bu ehtimalla qarşı sığortaçının üzərinə götürdüyü öhdəlik;

Sığorta tarifi - sığorta haqqının hesablanması üçün aktuari hesablamalarına əsasən müəyyən edilən faiz dərəcəsi;

Sığorta müqaviləsi-sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı itkilərin, dəyən zərərin əvəzinin və ya razılışdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verəsi əsasında ödənilməsinin sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşmadır;

Sığorta şəhadətnaməsi-sığorta müqaviləsinin bağlanması faktını təsdiq edən, sığortaçı tərəfindən sığortalıya və (və ya) sığorta olunana verilən sənəd;

Sığortanın müddəti - sığorta risklərinin sığortalanmış hesab olunduğu müddət;

Azadolma məbləği – Azadolma məbləği sıgorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sıgorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sıgortalının üzərində qalan hissəsidir..

Əhəmiyyətli hallar – Sığortaçının müqavilədən imtina etmək və ya onun şərtlərinin müəyyənləşdirilməsi qərarına təsir göstərə bilən hallar əhəmiyyətli sayılır;

Sığortanın ərazisi – sıgorta obyektinin sıgortalanmış hesab olunduğu müəyyən ərazi hüdudları

Xüsusi şərtlər – Sığortalı tərəfindən yerinə yetirilməməsi Sığortaçıya ödənişdən imtina etməyə və ya sıgorta müqaviləsini lağy etməyə hüquq verən sıgorta müqaviləsinin şərtləri.

1. Sığorta sinifi

- 1.1. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan əmlakin sığortası üzrə aşağıdakı sinif:
1.2. Azərbaycan Respublikası "Sığorta fəaliyyəti haqqında" Qanunun 14.3.2.7-ci maddəsinə əsasən həmin Qanunun 14.3.2.1-14.3.2.6-3-cü maddələrində göstərilməyən, sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan əmlakin sığortası ilə bağlı digər siniflər. Sığorta obyektinə görə əmlak sığortasına aid olan əmlakin sığortası ilə bağlı digər siniflər

2. Sığorta predmeti

- 2.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortalının əmlak mənafelərinin aid olduğu avtonəqliyyat vasitəsinin ehtiyat hissələri Sığortanın predmeti hesab olunur.

3. Sığorta məbləği

- 3.1. Sığorta məbləğinə avtonəqliyyat vasitəsinin ehiyat hissələrinin real bazar qiyməti (sığorta dəyəri) əsasında tərəflər arasında bağlanan sığorta müqaviləsi ilə müəyyən edilir.
- 3.2. Sığorta şəhadətnaməsinə əsasən sığorta məbləği sığorta dəyərindən az olduğu halda (qismən sığorta halında), sığortaçı zərərin əvəzini sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödəyir.
- 3.3. Sığorta müqaviləsində göstərilmiş sığorta məbləği sığorta dəyərindən artıq olduqda, sığorta məbləğinin sığorta dəyərindən artıq olduğu hissə üçün müqavilə etibarsızdır.

4. Sığorta təminatı/sığorta riski və sığorta hadisi

- 4.1. Sığorta şəhadətnaməsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta təminatı Sığortalının sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinə sığorta müddəti ərzində düzgün¹ qaydada istismar edərkən həmin avtonəqliyyat vasitəsinin istehsalçı tərəfindən zəmanət verilmiş detalında istehsalçının təqsiri nəticəsində yaranmış hər hansı bir nasazlığın zəmanətdə göstərilən qayda və şərtlər çərçivəsində aradan qaldırılmasına şamil olunur. Sığorta təminatı heç bir halda İstehsalçı tərəfindən verilmiş avtonəqliyyat vasitəsinə verilmiş zəmanət şərtlərindən geniş ola bilmez.
- 4.2. Bu Qaydalara əsasən sığortalanmış avtonəqliyyat vasitəsinə sığorta müddəti ərzində düzgün qaydada istismar edərkən həmin avtonəqliyyat vasitəsinin istehsalçı tərəfindən zəmanət verilmiş detalında istehsalçının təqsiri nəticəsində yaranmış hər hansı bir nasazlıq sığorta hadisi hesab edilir.

5. Sığorta risklərindən istisnalar

- 5.1. Sığorta şəhadətnaməsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, aşağıdakı risklərə sığorta təminatı verilmir:
 - 5.1.1. "Avtomobilin istismarı üzrə təlimat"da verilmiş avtomobilin istismar qaydaları və tələblərin pozulması;
 - 5.1.2. Avtomobildə istifadəsinə icazə verilənlərin siyahısına daxil edilməyən yağı, əyləc mayesi, yanacaq və digər istismar materiallarının istifadəsi;
 - 5.1.3. Avtomobilin buksırla və ya itələmə ilə mühərrikinin işə salınmasının təmin etmə zamanı, həmçinin bunun üçün "Avtomobilin istismarı üzrə təlimat"da istifadəsi nəzərdə tutulmayan kənar elektrik enerjisi mənbələrinin tətbiqi;
 - 5.1.4. İslənmiş qazların nasaz sistemlə çıxarılması (katalitik neytrallaşdırıcı ilə və ya onsuz) və s. ilə avtomobilin istismarı;
 - 5.1.5. Avtomobilin rəqləmentli texniki xidmətinin müntəzəmliyinə (keçmə müddətləri) riayət olunmaması halında;
 - 5.1.6. Avtomobilin rəqləmentli texniki xidmətdən (bundan sonra - TX) keçməməsi, bütövlükdə keçməməsi və ya rəqləmentli müntəzəmliyinə (intervallara) riayət olunmaması halında; Planlı TX arasında belə intervallar müvafiq TX kartlarında (Xidmət kitabçası) müəyyən edilir, bu zaman istenilən halda, rəqləmentli TX keçmə müddətləri avtomobilin içərisindəki ASSYST kompüter sistemi ilə cihazlar lövhəsində müvafiq indikasiya ilə müəyyən edilir. Avtomobilin rəqləmentli TX-dən keçməsi faktı bir sıra sənədlərin olması ilə təsdiqlənir: satışdan öncəki hazırlığın və TX keçmənin yerinə yetirilməsi barədə rəsmiləşdirilmiş və imzalanmış, bütün lazımi möhürüləri və qeydləri olan Xidmət kitabçası, tapşırıq-sifarışlərin, texniki xidmət məntəqəsinin bütün lazımi möhür və qeydləri ilə rəqləmentli TX-dən keçmə barədə yerinə yetirilmiş işlər barədə aktların əslİ, ilkin TX ödənişi barədə qəbzələrlə

¹ Rəsmi istehsalçı tərəfindən verilmiş "Avtomobilin istismarı üzrə təlimat"da qeyd olunmuş avtomobilin istismar qaydaları və tələblərinə uyğun

- 5.1.7. Avtomobilin qeyri-dügün istifadəsi zamanı (avtomobilin icazə verilən tam kütləsinin, ox yüklərinin artırılması, istehsalçı zavodun razılığı olmadan avtomobilin təchizatını tam olaraq tamamlanması, həmçinin avtomobilin avtomobil idmanında iştirakı da yer tuturdu, tədarük cihazı sistemində tamamilə kənar müdaxilələr, məsələn, mühərrikin tənzimlənməsi, orijinal olmayan ehtiyat hissələrinin istifadəsi, Avtomobilə səliqəsiz baxılması, nəticədə AKB sıradan çıxır və/və ya Avtomobil ətraf mühitin təsiri ilə korlanır (dolu, dəniz suyundan korroziya, yollardakı duzlar, təbii şəraitdə rast gəlinməyən digər kimyəvi maddələrin təsiri, aqressiv hava şəraiti və s.);
- 5.1.8. Yol-nəqliyyat hadisəsi nəticəsində avtomobilə dəyən istənilən ziyan zamanı;
- 5.1.9. Səlahiyyətli xidmət məntəqəsinin təmir işləri üçün tövsiyələrinə baxmayaraq Avtomobilin müəyyən edilmişnasazlıqlarla Alıcı tərəfindən istismarı zamanı;
- 5.1.10. Avtomobilin texniki xidmətinin qeyri-rəsmi xidmət mərkəzində və ya servis kitabçasında müəyyən edilmiş xidmət mərkəzi olmayan məkanda həyata keçirilməsi (Azərbaycan ərazisində);
- 5.1.11. Əgər Avtomobilə ziyan dəymişsə və istehsalçının zəmanət öhdəlikləri qüvvədə qalmaqla Avtomobilin işlek vəziyyətini bərpa etmək mümkün deyilsə.
- 5.1.12. Təbii olaraq köhnəlmış detallara, məsələn, hava, yağ, yanacaq filtrlərinə, əyləc dirəyi, disk və barabanlar, qoşqunun friksion bəndləri, şüşə təmizləyicilər, antena oxu, Avtomobilin qıffillarının distansiyali idarəsi olan açarlar üçün akkumulyatorlar, şin və təkərlər, səs boğucular, amortizatorlar, akkumulyator batareyalarına.
- 5.1.13. Reqlamentli texniki xidmət müvafiq olaraq əvəz oluna bilən bütün istismar materialları (yanacaq, yağ, sürtgülər, əyləc və sərinləşdirici mayelər və s.) və detallara, həmçinin, təbii yeyilmə, pis qulluq və ya avtomobilin istismar və saxlanma qaydalarının pozulması nəticəsində yaranan texniki xidmət üzrə reqlamentli işlərin aparılması zamanı aşkarlanmışnasazlıqların aradan qaldırılmasına;
- 5.1.14. Ön, yan və arxa şüşəyə;
- 5.1.15. Ətraf mühitin təbii amillərindən (qasırğa, qar, dolu, firtına, zəlzələ, daşqın və s.), aqressiv mühitin təsiri nəticəsində (duz qatışqları, bitum, qudroon, ağac yarpaqlarının şirəsi, quş peyini, sənaye müəssisələrinin zərərli tullantıları, digər aqressiv maddələr, kimyəvi preparatlar, yuyucu vasitələr) və Avtomobilin istismarı zamanı istənilən mexaniki təsirlərdən Avtomobilin lək-rəng örtüyünün və banının zədələnməsinə;
- 5.1.16. Təlim məqsədilə, yarışlarda, sürət müsabiqələrində, sürət sınaqlarında, avtomobil rallilərində, davamlılıq sınaqlarında, xüsusi təyinatlı (polis, yanğın və s.) avtomobillər, taksi, icarə avtomobili, həmçinin tacili paket xidməti, xəstə və əlil maşını məqsədilə istifadə olunan avtomobillər;
- 5.1.17. Əgər alıcı avtonəqliyyat vasitəsini sərnişin daşımaya üçün yaxud da təyinatına uyğun olmayaraq istifadə edərsə;
- 5.1.18. Avtomobilin yarışlarında iştirakı və bununla bağlı praktik məşğələlər nəticəsində dəymış ziyan;
- 5.1.19. Avropa Birliyinə daxil olan ölkələr, İsvəçrə və Norveçdə istehsal edilməmiş avtonəqliyyat vasitələri;
- 5.1.20. Fəaliyyəti gücləndirilən aqreqatlar (AMG istisna olmaqla), xüsusi avtomobillər və xüsusi seriyalı maşınlar;
- 5.1.21. Mexaniki güc yaxud da xarici təsir nəticəsində yaranmış qəza hadisəsi;
- 5.1.22. Hər hansı bir zərərli hərəkət və qəsdən vurulan ziyan, avtomobilin oğurlanması, lazımsız istifadəsi, heyvanların təsiri nəticəsində yaranmış zədələnmə, çovğun, dolu, korroziya, ildirim vurma, yanğın, partlayış nəticəsində dəymış ziyan;
- 5.1.23. Hər növ mühəribə şəraitində, vətəndaş mühəribəsi, daxili iğtişaşlar, qiyamlar, müsadirə olunma yaxud da digər dövlət müdaxilələri nəticəsində dəymış ziyan;
- 5.1.24. Avtomobilin əvvəlki konstruksiyasının dəyişdirilməsi, əlavə qurğuların və mexanizmlərin yerişdirilməsi zamanı;
- 5.1.25. Təmira ehtiyacı olan ehtiyat hissənin istifadə edilməsi, bunun nəticəsində dəymış ziyan, dəymış ziyanın ixtisası olmayan mütəxəssis tərəfindən aradan qaldırılması zamanı;
- 5.1.26. Uyğun gəlməyən yanacaq maddəsindən istifadə və yanacaq vasitəsinin (yağlayıcı vasitə, yağlar, su və s.) çatışmazlığı halında;
- 5.1.27. Üçüncü şəxs tərəfindən avtonəqliyyat vasitəsinə dəymış ziyan və bu ziyanın böyük miqdarda olması və tez-tez baş verəməsi zamanı yaranan hadisələr;
- 5.1.28. Hərbi əməliyyatlar, terrorçuluq, kütləvi iğtişaşlar, tətillər, vətəndaş mühəribəsi, radioaktiv çirkənmə və bu kimi digər risklər.
- 5.2. Müvafiq sigorta müqaviləsinə (şəhadətnaməsinə) əsasən tərəflər arasında digər istisnalar da müəyyənləşdirilə

6. Xüsusi tələblər

6.1. Sığorta şəhadətnaməsinin etibarlı olması üçün Sığortalı tərəfinən aşağıdakı şərtlərə riayət olunmalıdır:

- 6.2. .Avtonəqliyyat vasitəsinin sahibi avtonəqliyyat vasitəsin istehsalçı tərəfindən tövsiyə olunan serviz mərkəzlərində vaxtında texniki qulluqdan keçirməlidir. Əgər təyin edilmiş vaxtdan sonra 1.000 km gecikmə olarsa, bu zaman siğorta təminati etibarsız hesab edilsə bilər;
- 6.3. Əgər kilometraj göstəricisində hər hansı bir nasazlıq aşkar olunarsa, bu zaman zəmanəti verən tərəfə bu haqda dərhal məlumat verilməlidir;
- 6.4. Avtomobilin istismarı üçün istehsalçı tərəfindən verilmiş göstərişlərə mütləq riayət edilməlidir.

7. Siğorta müqaviləsi bağlanması

- 7.1. Siğorta müqaviləsinin bağlanması faktı siğorta qaydaları əlavə edilməklə, Sığortalıya verilən siğorta şəhadətnaməsi ilə təsdiq edilir.

8. Siğorta müqaviləsinin tərəfləri

- 8.1. Bu Qaydalara əsasən Sığortaçı "PAŞA Siğorta" ASC-dir.
- 8.2. Bu Qaydalara əsasən siğorta haqqı ödəyən, siğorta obyektiinin siğorta etdirilməsində siğorta marağlı olan hər hansı bir fiziki və ya hüquqi şəxs hesab olunur.
- 8.3. Siğorta müqaviləsi hər hansı hüquqi və ya fiziki şəxsin – Faydalanan şəxsin xeyrinə bağlanır bilər.
- 8.4. Faydalanan şəxsin adı siğorta müqaviləsində göstəriləməlidir.
- 8.5. Siğorta müqaviləsinin Faydalanan şəxsin xeyrinə bağlanması Sığortalını müqaviləyə əsasən vəzifə və öhdəliklərindən azad etmir.

9. Siğorta haqqı

- 9.1. Siğorta haqqı siğorta tariflərinə əsasən hesablanır.
- 9.2. Siğorta tarifləri avtonəqliyyat vasitəsinin ehtiyat hissələrinin bazar dəyərindən, ümumi vəziyyətindən, qət etdiyi kilometrlərdən, avtonəqliyyat vasitəsinin tipindən, buraxılış ilindən və digər riskin qiymətləndirilməsinə təsir edə bilən amillərdən asılı olaraq müəyyənləşdirilir.
- 9.3. Siğorta haqqı bir dəfəyə ödənilir və ya tərəflərin razılığına osasən hissə-hissə ödənilə bilər.
- 9.4. Siğorta haqqının ödənilidiyi gün, pul vəsaitinin Sığortaçının bank hesabına və ya kassasına daxil olduğu gün hesab olunur.
- 9.5. Müqavilədə başqa cür nəzərdə tutulmamışdır, siğorta müqaviləsi siğorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilidiyi gün saat 24:00-da, lakin şəhadətnamədə göstərilmiş siğorta müddətinin başlanma tarixindən tez olamayaraq qüvvəyə minir.
- 9.6. Siğorta haqqı və ya onun hissəsi vaxtında ödənilmədikdə və ya siğorta müqaviləsində nəzərdə tutulduğundan daha az məbləğdə ödənilidikdə, Sığortaçı onun ödənilməsi üçün bu Qaydaların 9.7-ci maddəsinin tələbinə nəzərə alaraq, yazılı surətdə 15 günədək müddət müəyyən edə bilər.
- 9.7. Hər bir halda siğorta haqqı və ya onun razılışdırılmış ilk hissəsi siğorta müqaviləsi bağlılığı gündən 1 aydan gec olmayıaraq ödənilməlidir.
- 9.8. Sığortalı siğorta haqqını və ya onun növbəti hissəsini siğorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətdə ödəmədikdə, Sığortaçı siğorta müqaviləsinə xitam verə bilər və ya birtərəfli qaydada müqavilənin icrasından imtina edə bilər.

10. Sığortanın ərazisi

- 10.1. Bu siğorta, siğorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdır, Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədədir.
- 10.2. Əgər siğorta müqaviləsində sığortanın ərazisi göstərilmişdir, yalnız həmin ərazidə baş verən siğorta hadisələrinə siğorta təminati verilir.
- 10.3. Sığortanın ərazisi, Sığortaçının bu barədə qabaqcadan xəbərdar edilməsi, yazılı surətdə razılığının alınması və əlavə siğorta haqqının ödənilməsi şərti ilə genişləndirilə bilər.

11. Siğorta müddəti

- 11.1. Siğorta müddəti, siğorta şəhadətnaməsində başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, siğorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsi halında siğorta müqaviləsinin bağlılığı gün saat 24:00-da başlanır və siğorta müqaviləsinə əsasən həmin müqavilənin qüvvədə olduğu sonuncu gün saat 24:00-da başa çatır.

12. Azadolma məbləği və gözləmə müddəti

- 12.1. Siğorta müqaviləsi ilə şərtlə və ya şərtsiz azadolma məbləği, həmçinin gözləmə müddəti müəyyən oluna bilər.
- 12.2. Azadolma məbləği siğorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilerin və ya dəyən zərərin siğorta təminati ilə əhatə olunmayan və sığortalının üzərində qalan hissəsidir. Azadolma məbləği siğorta müqaviləsinə uyğun

- olaraq müəyyən edilən zərər məbləğindən, qismən siğorta halında isə siğortaçının zərər məbləğindəki payından çıxılır.
- 12.3. Şərtli azadolma məbləğinin nəzərdə tutulması halında, siğorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi həmin məbləğdən çox olduqda və ya siğorta müqaviləsində razılışdırılmış hər hansı digər halin baş verməsi şərtli azadolma məbləği tətbiq edilmir.
- 12.4. Şərtləz azadolma məbləğin nəzərdə tutulduğda həmin məbləğ hər bir halda tətbiq edilir.
- 12.5. Siğorta müqaviləsində gözləmə müddəti nəzərdə tutulduğda siğorta hadisəsi nəticəsində həmin müddət ərzində yaranan itkilərin əvəzinin ödənilməsi siğortalının üzərində qalır.
- 12.6. Şərtli gözləmə müddəti müəyyən edildikdə siğorta hadisəsinin nəticələrinin həmin müddətə bərabər və ya ondan artıq müddətdə davam etməsi şərti ilə siğorta tələbi və ya siğorta ödənişi siğorta hadisəsinin baş verməsindən keçən həmin müddət qədər vaxt ərzində yaranan itkilərə də şamil edilir.
- 12.7. Siğorta müqaviləsində şərtləz gözləmə müddəti müəyyən edildikdə siğorta tələbi və ya siğorta ödənişi siğorta hadisəsinin baş verməsindən keçən həmin müddət qədər vaxt ərzində yaranan itkilərə şamil edilmir.

14. Siğorta müqaviləsinin bağlanması zamanı risk haqqında məlumat vermək vəzifəsi

- 14.1. Siğorta müqaviləsi bağlanarkən siğortalı özünə məlum olan, habelə siğortaçının yazılı surətdə tələb etdiyi və müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə siğortaçıya məlumat verməlidir.
- 14.2. Eyni siğorta marağı ilə bağlı bir neçə siğortaçı ilə siğorta müqaviləsi bağlayan siğortalı bu barədə siğortaçılardan hər birinə məlumat verməlidir. Həmin məlumatda digər siğortaçının adı və müvafiq siğorta məbləği göstərilməlidir. Tələb edildikdə bu məlumatları təsdiq edən müvafiq sənədlər təqdim olunmalıdır.
- 14.3. Siğortalı bu Qaydaların 14.1-ci maddəsinə uyğun olaraq bildirilmiş hallarla bağlı siğorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra meydana çıxan bütün dəyişikliklər barədə siğortaçıya və ya siğortaçının adından çıxış edən siğorta vasitəcisinə məlumat verməlidir.
- 14.4. Siğortaçı siğorta riskinin artmasına təsir edən hallar barədə məlumatı əldə etdikdən sonra aşağıda göstərilən hərəkətləri etmək hüququna malikdir:
- 14.4.1. siğorta müqaviləsinin şərtlərini və müddəələrini dəyişmək,
- 14.4.2. əlavə siğorta haqqının ödənilməsini tələb etmək və ya
- 14.4.3. belə dəyişikliklərin baş verdiyi tarixdən siğorta müqaviləsinə xitam vermək.

15. Siğorta müqaviləsinə əlavə və dəyişikliklərin edilməsi

- 15.1. Siğorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində siğortalı və siğortaçı müqavilənin müəyyən şərtlərinin dəyişdirilməsi, həmçinin ona müəyyən əlavələr edilməsi barədə razılığa gələ bilərlər.

16. Siğorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi

- 16.1. Siğorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:
- 16.1.1. siğorta predmeti artıq mövcud olmadıqda;
- 16.1.2. siğorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və siğorta riskinin mövcudluğu, səbəbi siğorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;
- 16.1.3. siğortaçı siğortalı qarşısında öz öhdalıklarını tam olaraq yerinə yetirdikdə;
- 16.1.4. siğortalı siğorta haqqını siğorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədiqdə;
- 16.1.5. siğorta marağı artıq mövcud olmadıqda;
- 16.1.6. siğortalı və ya siğortaçı siğorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi tələbi ilə çıxış etdiqdə;
- 16.1.7. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hallarda.
- 16.2. Siğorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu dövrə siğortalı məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyət qabiliyyəti olmayan hesab edilmişdirse, yaxud onun fəaliyyət qabiliyyəti məhkəmənin qərarı ilə məhdudlaşdırılmışdırsa, mülki məsuliyyət sığortası üzrə müqavilə məhkəmənin müvafiq qərarının qüvvəyə mindiyi andan xitam verilmiş hesab edilir, digər hallarda isə belə siğortalının hüquq və vəzifələrini onun qəyyumu və ya himayəçisi həyata keçirir.

17. Siğorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermənin nəticələri

- 17.1. Siğorta müqaviləsinə (qrup halında siğorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir siğorta predmetinə münasibətdə) siğortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, siğortaçı həmin müqavilə üzrə (qrup halında siğorta zamanı isə müqavilənin hər hansı siğorta predmeti ilə bağlı siğorta haqqına mütənasib olan) siğorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxməqla həmin müddət üçün siğorta haqlarını ona qaytarır. Siğortalının siğorta müqaviləsinə xitam verilməsi ilə bağlı tələbi siğortaçının siğorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini

yerinə yetirməməsi ilə bağlıdır, sigortaçı sigorta haqlarını (qrup halında sigorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sigorta predmeti üzrə ödənilmiş sigorta haqlarını) bütünlükə sigortalıya qaytarır.

- 17.2. Sigorta müqaviləsinə (qrup halında sigorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sigorta predmetinə münasibətdə) sigortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sigorta haqlarını (qrup halında sigorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sigorta predmeti üzrə ödənilmiş sigorta haqlarını) bütünlükə sigortalıya qaytarır; əgər bu tələb sigortalının sigorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdır, sigortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərcləri çıxılmaqla müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sigorta haqlarını (qrup halında sigorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sigorta predmeti üzrə ödənilmiş sigorta haqlarını) qaytarır. Bu halda sigortaçı sigorta müqaviləsi üzrə (qrup halında sigorta zamanı isə müqavilənin hər hansı sigorta predmeti ilə bağlı sigorta haqqına mütənasib olan) sigorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxa biler.
- 17.3. Sigorta müqaviləsinə (qrup halında sigorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sigorta predmetinə münasibətdə) vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sigortaçı tərəfindən sigortalıya ödənilmiş sigorta haqqına (qrup halında sigorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sigorta predmeti üzrə ödənilmiş sigorta haqlarına) bərabər və ya ondan çox miqdarda sigorta ödənişi verilmişdir, sigorta haqqı (qrup halında sigorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sigorta predmeti üzrə ödənilmiş sigorta haqları) sigortalıya qaytarılır.
- 17.4. Sigorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sigortaçı tərəfindən sigortalıya ödənilmiş sigorta haqqından (qrup halında sigorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sigorta predmeti üzrə ödənilmiş sigorta haqlarından) az miqdarda sigorta ödənişi verilmişdir, sigorta haqqı məbləği ilə sigorta ödənişi məbləği arasındaki fərq miqdarında sigorta haqqının sigortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu qaydaların 17.1-ci və 17.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.
- 17.5. Sigorta müqaviləsi bu Qaydaların 16.2-ci maddəsində müəyyən edilmiş məhkəmə qərarı əsasında xitam verilmiş hesab edildikdə sigortaçı həmin müqavilə üzrə işlərin aparılması xərclərini çıxmamaqla müqavilənin (qrup halında sigorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sigorta predmetinə münasibətdə) qurtarmamış müddəti üçün sigorta haqlarını, bu Qaydaların 17.3-cü və 17.4-cü maddələrinin tələbləri nəzərə alınmaqla, sigortalının qanuni nümayəndəsinə qaytarır.

18. Tərəflərin hüquq və vəzifələri

18.1. Sigortalının aşağıdakı hüquqları var:

- 18.1.1. Sigorta hadisəsi baş verdikdə sigorta ödənişi almaq;
- 18.1.2. Sigorta müqaviləsinə hər hansı başqa şəxsin (hüquqi və ya fiziki) – faydalanan şəxsin xeyrinə bağlamaq;
- 18.1.3. Sigorta müqaviləsinə əlavə və dəyişiklik etmək;
- 18.1.4. Sigorta müqaviləsinə xitam vermək;
- 18.1.5. İtirilmiş şəhadətnamənin yerinə dublikatını almaq;
- 18.1.6. Sigorta şərtləri və qaydaları haqqında tam və dolğun məlumat əldə etmək;
- 18.1.7. Mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hüquqlar.

19. Sigortalının aşağıdakı vəzifələri var:

- 19.1. Sigorta hadisəsi baş verdikdə, bu barədə Qaydaların 22.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş müddətdə sigortaçının xəbərdar etmək;
- 19.2. Sigortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmini azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək, sigorta haqqını vaxtında ödəmək;
- 19.3. Sigorta müqaviləsi bağlanarkən özünə məlum olan, habelə sigortaçının yazılı surətdə tələb etdiyi və müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sigortaçıya məlumat vermək;
- 19.4. Sigorta predmetinə dair qüvvədə olan digər sigorta müqavilələri barədə sigortaçıya məlumat vermək;
- 19.5. Bu Qaydaların 14.1-ci maddəsinə uyğun olaraq bildirilmiş hallarla bağlı sigorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra meydana çıxan bütün dəyişikliklər barədə sigortaçıya və ya sigortaçının adından çıxış edən sigorta vəsitəcisinə məlumat vermək.
- 19.6. Sigorta hadisəsi faktının mövcudluğunu sübut etmək vəzifəsi Sigortalının üzərinə düşür və Sigortalı qanunvericilik və formalılmış tacribə ilə tələb olunan sənədlər də daxil olmaqla Sigortaçını bütün zəruri sənədlərlə təmin etməlidir;
- 19.7. Mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələr.

Sığortaçının aşağıdaki hüquqları var:

20. Sığortalının bildirdiyi məlumatların düzgünüyünü yoxlamaq;
- 20.1. Sığortalanmış riskin dərcəsi artdıqda, sığortalıya sığorta müqaviləsinin şərtlərinin dəyişdirilməsini, o cümlədən, sığorta riskinin artması nisbətində əlavə sığorta haqqının ödənilməsini təklif etmək və ya sığortalını xəbərdar etdikdən sonra sığorta müqaviləsinə xitam vermək;
- 20.2. Sığortalıdan sığorta predmetinə dair dürüst və tam məlumatların təqdim edilməsini tələb etmək;
- 20.3. Sığortalanın predmetə baxış keçirmək, fiziki və texniki xüsusiyyətlərini müxtalif vasitələrlə təyin gəldikdə isə onun həqiqi dəyərini müəyyən etmək məqsədi ilə sığorta qanunvericiliyinin tələblərini nəzərə almaqla müstəqil ekspert təyin etmək;
- 20.4. Sığortalanın hadisəsinin baş verəsi faktını təsdiq edən və (və ya) sığorta ödənişinin həcminin müəyyənləşdirilməsi üçün lazımlı olan sənədləri və məlumatları sığortalıdan tələb etmək;
- 20.5. Sığortalı tərəfindən bu Qaydaların 14.1-ci və 14.3-cü maddələrinə riayət edilməməsi halında, qanunvericiliyin tələbləri nəzərə alınmaqla sığorta ödənişindən imtina etmək;
- 20.6. Mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər hüquqlar.

Sığortaçının aşağıdaki vəzifələri var:

- 21.1. Sığortalı sığorta qaydaları ilə tanış etmək;
- 21.2. Sığorta hadisəsi baş verdikdə bütün zəruri sənədləri aldıqdan sonra sığorta ödənişini bu Qaydaların 24.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş müddətdə verməli;
- 21.3. Qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hallardan başqa, Sığortalının şəxsin əmlak vəziyyəti, o cümlədən kommersiya sırrı olan məlumatlarını yaymamaq;
- 21.4. Hadisəsi hesab edilə bilən, araşdırılması və ya qeydə alınması tələb olunan hadisələr barədə səlahiyyətli dövlət orqanlarına belə hadisələrin baş verəsi faktını və (və ya) səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənədin alınması üçün yazılı sorğu vermək.
- 21.5. Mövcud qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər vəzifələr

Sığorta hadisəsi baş verdikdə Sığortalının vəzifələri:

- 22.1. Sığorta hadisəsinin baş verəsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan en qısa müddətərində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda həmin hadisə barədə məlumatlandırılmış olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasita ilə xəbər verməlidir.
- 22.2. Zərərin qarşısının alınması və ya təsirinin azaldılması və zərər vurulmuş əmlakin xilas edilməsi üçün bütün mümkün tədbirləri görməli və belə tədbirlərin görülməsi zamanı Sığortaçıdan aldığı bütün təlimatlara əməl etməlidir;
- 22.3. Sığortaçının və ya onun nümayəndələrinin zərər dəymiş əmlaka baxışın keçirilməsində və ya tədqiq edilməsində, vurulmuş zərərin səbəb və həcminin müəyyən edilməsində, zərərin təsirinin azaldılması və zərər vurulmuş əmlakin xilas edilməsi tədbirlərində iştirakını təmin etməlidir;
- 22.4. Sığortaçının tələbi ilə sığortalanmış əmlakin məhv olması və ya vurulmuş zərərin həcmi və səbəblərini müəyyənləşdirmək üçün zəruri bütün məlumat və sənədləri Sığortaçıya təqdim etməlidir.
- 22.5. Sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı, sığorta olunan və ya üçüncü şəxs aşağıdakı hallar istisna olmaqla, zərər dəymiş əmlaki sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə sığortaçıya və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsinə təqdim etməlidir:
 - 22.5.1. zərərin qarşısının alınması və ya həcminin azaldılması, sığorta hadisəsinin nəticələrinin aradan qaldırılması, yaxud digər fəsadlara səbəb olmaması, habelə zərər dəymiş əmlakin sonrakı itkiləri üçün təhlükə ehtimalına səbəb ola bilən nəzarətsiz halda qalmaması, başqa şəxslərin hərakatına və ya fəaliyyətinə mane olmaması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, o cümlədən bu məqsədlərlə əmlakin hadisə yerindən kənarlaşdırılması zamanı zərər dəymiş əmlakin hadisədən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanılması;
 - 22.5.2. sığortaçı sığorta hadisəsi barədə bu qaydalarla nəzərdə tutulmuş müddətdə məlumatlandırıldıqdan 5 gün müddətində onun nümayəndəsi zərər dəymiş əmlaka baxış keçirməkdə;
 - 22.5.3. digər hallarda zərər dəymiş əmlakin sığorta hadisəsindən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanmasına sığortaçının yazılı razılığı olduqda.
- 22.6. Sığortalı tərəfindən yuxarıda göstərilmiş hər hansı öhdəliyin icra olunmaması sığorta müqaviləsinin əhəmiyyətli şəkildə pozulması hesab edilir və Sığortaçının sığorta ödənişini vermek öhdəliyindən azad edir.

23. Sığorta hadisəsinin sübut edilməsi

- 23.1. Sığorta hadisə faktının mövcudluğunu və onun səbəb olduğu zərərin məbləğini sübut etmək vəzifəsi Sığortalının üzərinə düşür
- 23.2. Sığorta ödənişinin verilməsi üçün tələb olunan sənədlər aşağıdakılardır:
- 23.2.1. sığortalının, sığorta olunanın və ya faydalanan şəxsin sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş müddətə sığortaçıya ünvanladığı sığorta tələbi (ərizə, müraciət);
 - 23.2.2. avtomobilərin dövlət qeydiyyat şəhadətnamələri (surəti);
 - 23.2.3. sürücülərin izahatları (surəti);
 - 23.2.4. sığorta hadisəsinin baş verməsini təsdiq edən digər zəruri sənədlər.
- 23.1. Müqavilədə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, bu minimal zəruri olan sənədlərin toplusudur. Sığortaçı zərərin həcminin müəyyən edilməsi üçün zəruri olan digər sənədlərin təqdim edilməsini tələb etməyə haqlıdır.

24. Sığorta ödənişinin verilməsi

- 24.1. Sığortaçı bu Qaydaların 23-cü maddəsində qeyd olunan sənədlərin sonuncusunun Sığortaçıya daxil olduğu tarixdən 7 iş günündən gec olmayaraq sığorta ödənişini verməli, yaxud sığortalıya, sığorta olunana və ya faydalanan şəxsə sığorta ödənişinin verilməsindən imtina haqqında yazılı şəkildə əsaslandırılmış bildiriş təqdim etməlidir.
- 24.2. Sığorta şəhadətnaməsi üzrə sığorta ödənişlərinin ümumi həcmi sığorta məbləğini aşa bilməz.
- 24.3. Sığorta ödənişinin məbləği hesablanarkən sığortalanmış avtonəqliyyat vasitələrinin ehtiyat hissələri sığorta hadisəsi başverən gündəki real bazar dəyəri əsas götürülür.
- 24.4. Zərərin miqdarı barədə tərəflər arasında razılıq əldə edildikdən sonra əmlak sığortası üzrə sığorta ödənişi sığortaçının seçimi əsasında qanunvericiliyin tələbləri nəzərə alınmaqla, aşağıdakı formalardan hər hansı birində həyata keçirilir (ödənilir):
- 24.4.1. zərər məbləğinin pul şəklində faydalanan şəxsə ödənilməsi
 - 24.4.2. sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin aradan qaldırılması üçün sığortalıya (sığorta olunana və ya faydalanan şəxsə) göstərilən xidmətlərin və ya satılan əşyaların dəyərinin xidmət göstərənə və ya satıcıya ödənilməsi;
 - 24.4.3. sığorta predmeti olan, yaxud zərərəkmiş üçüncü şəxsə məxsus əmlakın təmiri və ya bərpası;
 - 24.4.4. sığorta müqaviləsində nəzərdə tutularsa, həmin müqavilədə müəyyən edilən şərtlər əsasında sığorta predmeti olan əmlakın dəyişdirilməsi.
- 24.5. Sığortalanmış əmlak Sığortaçının təklif etdiyi avtoservisdə təmir olunacaqdır. Əgər Sığortalı Sığortaçının təklif etdiyi avtoservislərin heç biri ilə razi olmazsa, zərər məbləği Sığortaçının təyin etdiyi avtoservisdə müəyyən olunmaqla nəqliyyat vasitəsinin ehtiyat hissələri Sığortalının özünün seçdiyi avtoservisdə təmir oluna bilər.
- 24.6. Avtonəqliyyat vasitəsinin ehtiyat hissələri tam zərərə uğradıqda (məhv olduqda) və ya funksiyalarını bərpa olunmayan şəkildə itirdikdə sığorta ödənişinin həcmi, sığortaçının maksimum məsuliyyət həddindən çox olmamaq şərti ilə ehtiyat hissələrinin sığorta hadisəsinin baş verdiyi tarixdəki real bazar qiyməti nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Bu zaman sığorta məbləği tamamilə ödənilmiş avtonəqliyyat vasitəsinin ehtiyat hissələri sığortaçının razılığı ilə onun mülkiyyətinə verilməlidir.
- 24.7. Sığorta məbləği avtonəqliyyat vasitəsinin ehtiyat hissələrinin sığorta hadisəsi baş verdiyi andakı sığorta dəyərindən az olduqda, sığorta ödənişi sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətində ödənilir.
- 24.8. Sığorta ödənişinin ödənilməsi zamanı sığortaçı sığorta ödənişi məbləğindən sığortalının ona ödəməli olduğu, vaxtı çatmış və ya gecikdirilmiş sığorta haqqı məbləğini tutmaq hüququna malikdir.
- 24.9. Sığortalı sığorta hadisəsindən sonra qalmış əmlakdan imtina etmirsə, əmlakın qalıq dəyəri sığorta ödənişi məbləğindən çıxılır. Lakin imtina edərsə, Sığortaçı sığortalanmış əmlakın məhv olmasına görə müvafiq ödəniş verdikdən və ya onun ehtiyat hissələrini başqası ilə əvəz etdikdə sığortalının həmin əmlaka və yaxud ehtiyat hissələrinə olan hüquqları Sığortaçıya keçir. Bütün qalıqlar Sığortaçıya verilməlidir. Sığortalı həmin hüquqların Sığortaçıya keçməsi üçün bütün zəruri tədbirləri görməyə borcludur.
- 24.10. Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdır, sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği həmin müqavilə üzrə verilmiş sığorta ödənişi həcmində azalmış hesab olunur, lakin sığorta müqaviləsi üzrə təminat qismən sığorta təminatı sayılmır. Bu zaman sığorta müqaviləsinə sığorta məbləğinin azalması ilə bağlı dəyişiklik etmək vacib deyil.
- 24.11. Sığortalı bu Qaydaların 24.10-cu maddəsində nəzərdə tutulmuş halda sığorta məbləğinin azalmış hissəsinə uyğun olaraq, əlavə sığorta haqqı ödənilməklə sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş sığorta məbləği bərpa edilə bilər.

25. Sığorta ödənişinin verilməsindən imtinanın əsasları

- 25.1. Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:
- 25.1.1. bu Qaydaların 22.1-ci maddəsinin tələblərinə əməl edilməməsi nəticəsində sığortaçının hadisənin sığorta hadisəsi olub-olmamasını müəyyənləşdirmək imkanından mahrum olması;
- 25.1.2. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, İnzibati Xətalar Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığortalının, müvafiq hallarda zərərçəkənin müvafiq hadisənin baş vermasına yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə hadisə ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;
- 25.1.3. müqavilə ilə hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda hadisənin baş vermasının hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;
- 25.1.4. sığortalının sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmini azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsayıdı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;
- 25.1.5. zərər dəymış əmlakin sığortaçıyla təqdim edilməsi ilə bağlı bu Qaydaların 22.5-ci maddəsinə riayət edilməməsinin sığortaçını zərərin həcmini müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum etməsi;
- 25.1.6. bu Qaydaların 25.1.10-cu maddəsi nəzərə alınmaqla, sığorta predmeti, həmçinin sığorta olunan şəxs və (və ya) sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçuya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və (və ya) dəyən zərərin həcmini müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması;
- 25.1.7. əmlakin sığortası üzrə sığortalı, sığorta olunan və ya faydalanan şəxsin zərərin əvəzini tam olaraq zərər dəyməsində təqsirsizliyi olan şəxsən alması; zərvurun zərərin əvəzini qismən ödəmiş olduqda sığorta ödənişindən ödənilmiş məbləğ həcmində imtina edilir.
- 25.1.8. Baş vermiş hadisənin sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi;
- 25.1.9. sığorta haqqının növbəti hər hansı bir hissəsinin müqavilədə nəzərdə tutulmuş ödənilməsi müddəti başa çatdıqdan 15 gün sonra, bu Qaydaların 9.6-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş halda isə sığortaçının müəyyən etdiyi müddətin başa çatmasından 3 gün sonra sığorta hadisəsinin baş vermesi halında sığorta haqqının müvafiq hissəsi ödənilməmiş olduqda;
- 25.1.10. Bu Qaydaların 14.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş məlumatların yanlışlığı sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçuya məlum olduqda və ya sığortalı yanlış məlumatların verilməsində təqsirsizliyi olmadıqda, habelə tələb olunan məlumatla sığortalının cavab verməməsinə baxmayaraq sığorta müqaviləsi bağlanmış olduğu halda sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən imtina üçün yanlış məlumatın verilməsi və ya tələb olunan məlumatın verilməməsi faktına əsaslanı bilməz.
- 25.1.11. Bu Qaydaların 25.1.5-ci maddəsində müəyyən edilmiş hallarda sığortaçı zərərin həcmini müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olduqda belə, aşkar faktlarla sübut olunan həcmdə sığorta ödənişindən imtina edə bilməz.
- 25.1.12. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, İnzibati Xətalar Məcəlləsində və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, sığorta hadisəsi onun baş vermesinə yönələn, sığorta müqaviləsi üzrə sığortalı və (və ya) sığorta olunan hesab edilməyən faydalanan şəxsin qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi nəticəsində baş verdikdə, həmin faydalanan şəxs sığorta ödənişini almaq hüququndan məhrum olur.

26. Tərəflərin məsuliyyəti

- 26.1. Bu Qaydaların şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə ya lazımı qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

27. İş sırlarının gizli saxlanması

- 27.1. Sığortaçı, Sığortalıya aid öyrəndiyi və ya iş prosesində öyrənəcəyi iş sırlarını gizli saxlamadığı halda Sığortalıya dəyən maddi və ya mənəvi zərərə görə qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyır.

28. Mübahisələrin həlli qaydası

- 28.1. Bu Qaydalara əsasən bağlanmış sığorta müqaviləsindən irəli gələn bütün mübahisələr ilkən olaraq danışqlar yolu ilə pretenziya qaydasında, tərəflər arasında razılığa gəlinmədiyi təqdirdə isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq olaraq məhkəmələr vasitəsilə həll edilir.

“PAŞA Sığorta” ASC

Sığorta tarifləri və onların iqtisadi əsaslandırılması

Sığorta tarifinin hesablanması üçün zəruri olan məlumatlar:

- n – müqavilələrin nəzərdə tutulan sayı
- q – sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı
- S – bir sığorta müqaviləsi üzrə sığorta məbləğinin orta qiyməti
- S_b – sığorta hadisəsinin baş verməsi zamanı bir sığorta müqaviləsi üzrə orta sığorta ödənişi
- γ – sığorta hadisələri üzrə ödənişlərin verilməsi üçün yiğilmiş sığorta haqlarının yetərli olmasının tələb olunan ehtimalına zəmanət
- $\alpha(\gamma)$ – təhlükəsizlik zəmanəti, γ -dan, asılı olan əmsal. Bu əmsalın qiymətini cədvəldən götürə bilərik:

γ	0.84	0.9	0.95	0.98	0.9986
$\alpha(\gamma)$	1.0	1.3	1.645	2.0	3.0

Netto-dərəcə T_n iki hissədən ibarətdir - əsas hissə T_0 və risk əlavəsi T_r :

$$T_n = T_0 + T_r$$

Netto-dərəcənin əsas hissəsi T_0 sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı q , orta sığorta məbləği S və orta sığorta ödənişi S_b –dan asılı olan sığortaçının orta ödənişlərinə uyğundur. Netto-dərəcənin əsas hissəsi aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_0 = 100 \times \frac{S_b}{S} \times q$$

Risk əlavəsi T_r sığorta hadisələrinin sayının orta qiymətindən çox olması ehtimalını nəzərə almaq üçün daxil edilir. Risk əlavəsi T_r aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_r = 1.2 \times T_0 \times \alpha(\gamma) \times \sqrt{\frac{1-q}{nq}}$$

Brutto-dərəcə aşağıdakı düsturla hesablanır:

$$T_b = \frac{T_n \times 100}{100 - f},$$

burda f (%) – yükəmənin ümumi tarif dərəcəsində payıdır.

Tarif dərəcəsinin strukturunu bələ müəyyənləşdiririk: 65% - netto-dərəcə, 35% - yükəmə.

Hesablamalar üçün təhlükəsizlik zəmanəti 0.9986 məbləğində götürülüb, yəni $\alpha(\gamma)=3.0$.

Qeyd edək ki,

baza siğorta tarifləri müddəti bir il olan müqavilələr üçün hesablanır

Sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalı və orta siğorta ödənişi

Daxili bazarda bu cür məlumatların olmadığını nəzərə alıb, xarici mənbələrə əsaslanaraq, ləriq:

$$q = 40\%$$

$$S_b = 550 \text{ AZN}$$

Orta siğorta məbləği

$$S = 30000 \text{ AZN}$$

Müqavilərin nəzərdə tutulan sayı

$$n = 1200$$

Baza siğorta tariflərinin hesablanması

$$T_0 = 100 \times \frac{S_b}{S} \times q = 100 \times \frac{550}{30000} \times 0.4 = 0.7333$$

$$T_r = 1.2 \times T_0 \times \alpha(\gamma) \times \sqrt{\frac{1-q}{nq}} = 1.2 \times 0.7333 \times 3 \times \sqrt{\frac{1-0.4}{1200 \times 0.4}} = 0.0952$$

$$T_n = T_0 + T_r = 0.7333 + 0.0952 = 0.8285$$

$$T_b = \frac{T_n \times 100}{100 - f} = \frac{0.8285 \times 100}{100 - 35} = 1.2746$$

Bələliklə, baza siğorta tarifi **1.27%** təşkil edir.

Qeydlər:

- Xarici mənbələrdən götürülmüş statistik məlumatlar Mercedes Benz tipli avtomobilərə aiddir.
- Avtənəqliyyat vasitəsinin tipi, modeli, buraxılış ili, ümumi yürüşü, istehsalçının veridyi zəmanətin müddəti və sair siğorta hadisəsinin baş vermə ehtimalına və ehtimal olunan

zərərin məbləğinə təsir edə biləcək amillərə əsasən hesablanmış baza tariflərinə yüksəldirici və azaldıcı əmsallar tətbiq oluna bilər.

- Baza tariflərinin hesablanması zaman aşağıdakı mənbələrdən istifadə olunub:
 1. www.reliabilityindex.com
 2. www.consumerreports.org
 3. Böyük Britaniyanın "What Car" jurnalı